



Miljödepartementet
via mail till m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av ”Om prövning och omprövning” – en del av den gröna omställningen, SOU 2022:33, ert ärende nr M2022/01389

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Södermanlands län tillstyrker de föreslagna författningsändringarna av bl.a. miljöbalken. Ändringarna kommer, enligt vår bedömning, att välbehövtligen förenkla och tydliggöra miljöprövningens processer samt bidra till kortare handläggningstider.

Särskilt angelägna är förslagen att de myndigheter som ingår i prövningsprocesserna ges förutsättningar för prioritering av miljöprövningens olika delprocesser och även för ökat samarbete. Detta kan åstadkommas genom både ökade resurser och tydligare instruktioner som utredningen föreslår.

Detaljkommentarer

Länsstyrelsen kommenterar i det följande några av förslagen mer i detalj enligt resp. avsnitts numrering och rubriker.

2. Förslag till författningsförändringar

Det är ett viktigt förslag i ny bestämmelse i 6 kap. 32 § att yttrande kan begäras från centrala vägledande myndigheter t ex för stora och/eller anläggningar med ny teknik där tolkningar av t ex BAT-slutsatser från EU kan behöva göras på en enhetligt sätt för liknande anläggningar i olika delar av landet. Utredningens bedömning av de insatser som krävs från centrala verk är rimlig.

Bestämmelsen som föreslås i ny 9 kap 16 § miljöbalken är angelägen för att äldre anläggningar ska ges moderna miljövillkor. Sådana moderna tillstånd med nya villkor underlättar både för sökande och tillsynsmyndighet. Omprövningarna kräver dock resurser som måste tillföras om inte handläggningstiderna för nya tillståndsansökningar och de föreslagna anmälningsprocesserna samtidigt ska öka. Länsstyrelsens erfarenhet är att när tillsynsmyndigheten ska förelägga om omprövning också kan det leda till överklaganden som är resurs- och tidskrävande. Utredningen påpekar resursbehovet bl.a. i avsnitt 11.5.1 t ex om de ökade kostnaderna för miljöprövningsmyndigheterna som omprövningar kan innebära. Länsstyrelsen anser att resurser också behöver tilldelas de länsstyrelser som inte är MPD-länsstyrelser men som har en obligatorisk uppgift att delta i samråd, yttra sig i tillstånds-/omprövningsprocessen och bedriva tillsyn av vilka verksamheter som ska föreläggas att ompröva sina tillstånd m.m. Om inte alla länsstyrelser ges resursförstärkning kan således de länsstyrelser som inte är MPD-länsstyrelser bli flaskhalsar i anmälnings- och prövningsprocesserna.

3. Bakgrund och problembild

Länsstyrelsen anser att bakgrunden och problembilden beskrivs väl och stämmer med myndighetens erfarenheter.

Länsstyrelsen vill lägga till i problembilden att myndigheten har en viktig roll att informera om hur miljöprövningsprocessen (och andra tillståndprocesser) enligt miljöbalken går till. Erfarenhetsmässigt uppfattas länsstyrelsen som en stödmyndighet men ifrågasätts dock av vissa verksamhetsutövare (VU) när myndigheten i senare delen av prövningsprocesserna behöver arbeta i den partsroll som gäller vid tillståndsprövning i MPD och MMD, nämligen att företräda de allmänna intressena med tyngdpunkt på människors hälsa och miljö enligt miljöbalken. Detta har blivit särskilt tydligt i den pågående omprövningen av vattenkraftverk enligt regeringens s k NAP-plan där VU har liten eller ingen erfarenhet av miljöbalken.

Utredningen utgår från kompetenta partsföreträdare både som verksamhetsutövare och myndighetsföreträdare. Av detta följer att när gränsen för vägledning och information passerats i tillståndsprövningsprocessen ska VU själv eller med stöd av konsult ta fram sitt samrådsunderlag eller ansökan. Myndigheten kan inte i sin roll som part bistå i framtagande av ansökan, endast i tidigare skeden i ansökningsprocessen.

I Södermanlands län är erfarenheten också de senaste åren att flera större vindkraftprojekt till havs har initierats av olika verksamhetsutövare. För samtliga dessa har dock Försvarsmakten avgett så negativa yttranden i slutet av prövningsprocessen att vindkraftsparkerna inte kunnat få tillstånd. Det har också inneburit att övriga deltagande myndigheter och kommuner i samrådsprocessen lagt ned ett stort förarbete på deltagande i samråd och på framtagande av yttrande med förslag till villkor i tillstånd för av de planerade vindkraftsparkerna. Länsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund att Försvarsmakten alltid ska kunna föreläggas av den processledande myndigheten att yttra sig i inledningen av processen, helst innan den formella tillståndsprövningsprocessen med samråd påbörjas. Det skulle leda till att en bättre hushållning med andra aktörers resurser i prövningsprocessen och sätta fokus på de verksamheter som kan förverkligas och bidra till omställningen till förnybar energiproduktion.

4. Enklare att ändra en verksamhet – miljönyttan styr kravnivån

Länsstyrelsen tillstyrker förenklingarna som föreslås i kapitlet och anser att de inbyggda förtydligandena i den s k ändringstrappan i figur 4.1 samt att MKB reserveras för verksamheter som kräver tillståndsprövning är särskilt viktiga. Dessa ändringar kommer att ge kortare handläggningstider både för VU och myndigheter som ingår i prövningsprocessen.

5. Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor

Förslaget välkomnas då det, särskilt för verksamhetsutövare som framhåller att de är en del av den gröna omställningen, är angeläget att omprövningen inte behöver initieras av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten, t.ex. en länsstyrelse som inte är MPD-ansvarig, kan behöva prioritera tillsyn av avvikelser i verksamheter som har stor miljöpåverkan och tidsbestämda villkor.

Länsstyrelsen anser att ett särskilt ansvar för omprövning bör gälla de kommuner eller kommunala bolag som driver samhällsviktig verksamhet som avloppsreningsverk och dricksvattenförsörjning.

6. De statliga förvaltningsmyndigheternas roll i miljöprövningen

Länsstyrelsen tillstyrker att länsstyrelsens roll som ett nav och en aktiv part i miljöprövningen stärks. Länsstyrelsen anser att detta uppdrag behöver skrivas in i länsstyrelsens och andra myndigheters instruktioner för att t ex de centrala verk som idag prioriterar bort att delta i olika miljöprövningsprocesser framöver ska kunna kallas att bistå med den viktiga inledande avgränsningen av vilket underlag som behöver tas fram för prövningen.

I avsnittet 8 om stöd till klimatprojekt nämns att kompetensförsörjningen när det gäller ny teknik och dess klimat- och miljöeffekter saknas. Länsstyrelsen vill framhålla att särskild och samordnad kompetensutveckling om regelverk och de olika aktörernas roller och ansvar i prövningsprocesserna också behöver utvecklas. Det finns idag inte någon enhetlig kvalificerad förvaltningsutbildning för handläggare inom miljöprövningen på kommuner, länsstyrelser och centrala myndigheter. Det skulle förbättra förutsättningarna för ett effektivt samarbete om tjänstemännen hade samma kompetensgrunder för att delta i samordningen av olika miljöprövningsärenden. Förslagsvis kan något eller några universitet anordna utbildningar med medverkan från erfarna myndighetshandläggare och tekniska råd som kan beskriva praktiska exempel på ärenden från sin verksamhet.

Beatrice Ask

Anne-Li Fiskesjö

Information

Beslut om detta yttrande har fattats av landshövding Beatrice Ask efter föredragning av miljövårdsdirektör Anne-Li Fiskesjö.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Postadress
611 86 Nyköping

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
010-223 40 00

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnummer
202100-2262

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 7710
831 90 Östersund

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland